

Sin il banc da l'accusà: Andreas Wieland

■ (mc) **En in discurs da podi moderà da Martin Mathiuet è stà pront Andreas Wieland che ha cun sias expectoraziuns provotgantas evocà reacziuns massiva stà pront da dar pled e fatg tar la delegada da la LR.** Tenor *Andreas Wieland* na erian sias expectoraziuns betg destinadas per la publicitad. En in mail saja el s'exprimì en furma d'intervista per mauns d'in congress davart «schanzas e privels da la plurilinguitad» che ha lieu pir l'onn proxim. Sin vias tortas saja questa posiziun formulada ord l'optica dad el sco schef operativ da Hamilton la finala vegnida a la publicitad. Las reacziuns sajan stadas massivas ed el haja emprendì ina massa ord questa contraversa, since-rescha Wieland. El saja bain in zaccagn, dentan el na veglia betg la guerra, mabain gidar vinavant economicamain il Grischun. El haja menziunà che il rumantsch ed il talian na sajan betg fitg relevants per l'industria d'export, en il medem mument haja el dentant er accentuà che la varietad culturala saja in enritgament cunzunt era per il turissem. En la retrospectiva consenta Wieland ch'i saja stà fallà da duvrar en quest connex il pled «folclora» ch'el remplazzassia oz tras «tradiziun» u «cultura». L'introducziun dal talian sco emprima lingua en las scolas tudestgas saja dentant in dischavantatg per

la mobilitad professiunala ed el haja grondas difficultads da recutar collavorators en la Bassa perquai che els na vulan betg che lur uffants stoppian imprend-der rumantsch u talian pervi da la mida-da da domicil en il Grischun. Per ina in-terpresa orientada a l'export haja l'anglais prioritad avant las ulteriuras linguas naziunalas. Insumma è Wieland da l'avis ch'ils linguatgs sajan memia dominants en las scolas, e che lur dotaziun saja creschida ils ultims onns sin donn e cust dals roms da la scienzas natiralas, da la mate-matica e dals roms tecnicos.

La pretensiun che ils emprendists ru-mantschs na sappian betg avunda tu-destg relativescha Wieland in zichel e consenta sin dumonda or dal publicum che era scolars tudestgs che èn flaiVELS e vegnan da la scola reala hajan era diffi-cultads en il tudestg. Era snega Wieland betg che gimnasiasts rumantschs hajan oz naginas difficultads pli cun il tudestg. Onn per onn tschertga Wieland radung 50 emprendists, ils resultats da tests sa-jan dentant savens nuncuntentaivels.

Ord il mez dal publicum vegn punctuà expressivamain ch'il rumantsch na saja betg in impediment per la carriera profes-siunala, anzi il cuntrari. La bilinguitad e la plurilinguitad vegnan taxadas sco gron-da schanza per ils Rumantschs.